

Gratie

Aravind Adiga

Gratie

Vertaald door Arjaan van Nimwegen
en Thijs van Nimwegen

Nieuw Amsterdam

Voor Mark Greif
Als dank voor tweeëntwintig jaar vriendschap

De vertalers ontvingen voor deze vertaling een projectsubsidie
van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Oorspronkelijke titel *Amnesty*. Scribner, an imprint of Simon & Schuster, Inc.,
New York

© 2020 Aravind Adiga

© 2020 Nederlandse vertaling Arjaan van Nimwegen &

Thijs van Nimwegen / Nieuw Amsterdam

Alle rechten voorbehouden

Omslagbewerking Rouwhorst + Van Roon

Foto auteur © Fernando Morales

NUR 302

ISBN 978 90 468 2638 6

www.nieuwamsterdam.nl

Tussen de vier zeeën zijn alle mensen broeders
– Op een boog in Chinatown, Sydney

THUIS

De hele kustlijn van Sri Lanka is gekarteld, mysterieus en mooi, maar geen plek is mysterieuzer dan Batticaloa. De stad is beroemd om zijn lagune, waar buitengewone dingen kunnen gebeuren. De vissen hier kunnen zingen, echt. Echt waar. Steek een rietstengel in je oor, buig je over de rand van je roeiboort en je hoort de muziek van de lagunevissen. Om middernacht breekt de huid van het water en duiken de *kadal kanni*, meerminnen, op uit de lagune, druipend van het maanlicht.

Sinds Danny een jaar of vijf was, had hij met een meermin willen praten.

Vanaf het dak van zijn school keek hij uit over de palmbomen en bont geschilderde huizen van zijn stad naar de plek waar de veelpuntige, veellobbige lagune zich versmalde voordat die uitstroomde in een grotere watermassa. Vlak voordat de lagune zich samenvoegde met de Indische Oceaan brandde de waterspiegel als vuur, als de oplossing van een oeroud raadsel: de spreuk onder het wapen van zijn school. *Lucet et Ardet*. De priesters in grijze pijen vertaalden het als Schijnt en Brandt. (Maar wát schijnt er? En wát brandt er?)

Nu Danny hierboven stond, begreep hij het.

Deze lagune schijnt. Deze lagune brandt.

Starend naar de brand in de verte wist hij dat er een tweede plek was waar de lagune zich met de oceaan verenigde, en dat dat een geheime plek was, het grootste deel van het jaar verborgen, een plaats die Mugathwaram heette, de Poortgevel, bij de oude Hollandse vuurtoren. Danny was ervan overtuigd dat daar, bij die verborgen doorgang, de *kadal kanni* tevoorschijn kwamen.

Hij had moeten wachten tot hij vijftien was, een paar jaar na

de dood van zijn moeder, voor hij de Poortgevel vond. Op een zaterdag had hij zijn vader gezegd dat hij naar een schoolpicknick ging en was toen achter op de fiets van een vriend voor het eerst van zijn leven naar de oude Hollandse vuurtoren gereden en vandaar verder, naar het verborgen strand waar je de tweede opening kon zien, zo had hij gehoord. Toen hij van de fiets stapte, was hij teleurgesteld, want het enige wat hij in de verte kon onderscheiden was een doorlopende zandbank die dat deel van de lagune afsloot. 'Hier kan hij absoluut niet uitstromen in de oceaan.' Nadat hij de fiets onder palmbladen had verstopt tegen diefstal, zei zijn vriend, een christelijke Tamil: 'We moeten ernaartoe gaan, dan verschijnt hij wel.' Dus stalen hij en Danny een sloep van de vuurtoren en roeiden om de beurt helemaal naar Mugathwaram. Ze kwamen steeds dichterbij, onder hen zwol de vissenmuziek aan en toen gebeurde het: de zandbank spleet, het doorlopen was maar gezichtsbedrog geweest en nu was er een metersbrede bres tussen de twee zandstroken te zien.

De Poort was geopend.

Midden in de doorgang lag het tovereiland Mugathwaram met zijn korst van koraal en kwallen te glanzen, en de twee jongens legden aan om te kijken naar de kolkende, botsende wateren – aalscholvers, zeearenden met rode borstveren en breedgeveugelde pelikanen cirkelden boven hun hoofd. Vanuit de lagune trokken stromingen naar buiten, vanaf de Indische Oceaan stroomden ze naar binnen en die hieven elkaar op, waardoor je de illusie had dat het water volkomen stilstond; een eenzame witte reiger stond op één zwarte poot op die plek de poort naar de wereld te markeren.

Danny wist dat hij het goed geraden had. Hier was de meeste kans dat er kadal kanni zouden opduiken. Naast elkaar zaten hij en zijn christenvriend te wachten op een meermin. Het tij kwam op en het bootje waarmee ze gekomen waren begon te schommelen. Het licht vervaagde, de oceaan had nu de kleur van oud familiezuiver. Op dit moment zou zijn vader, die hem elke avond om half zes thuis verwachtte om zijn huiswerk te maken, buiten

zitten met een rotanstok. Danny wachtte. Er zat een vriend naast hem, hij was niet bang. Ze zouden niet teruggaan voor ze met een meermin hadden gesproken.

AUSTRALIË

Schoonmaker Danny wilde gaan antwoorden ‘zestig dollar per uur’, maar hij glimlachte alleen maar naar de vrouw.

Op zijn rug zat iets vastgesnoerd dat leek op de straal aandrijving van een astronaut, een zilverkleurige cilinder waar een blauwe rubbersnuit uitstak, met rode snoeren eromheen gewikkeld, maar het was maar een draagbare stofzuiger, Turbo Model E, Super Suction, een jaar geleden voor negenenzeventig dollar aangeschaft bij de Kmart. In zijn rechterhand droeg hij een plastic zak met zijn vakgereedschap.

‘Ik vroeg,’ herhaalde de Australische, ‘wat ben je?’

Misschien, dacht Danny, ergert ze zich aan de goudkleurige highlights in mijn haar. Hij snuifte. Vanbuiten leek Danny’s neus recht, maar vanbinnen was hij gebroken; een dokter had hem als jongen verteld dat hij de trotse eigenaar van een scheef neustus-senschot was. Misschien doelde die vrouw daarop.

‘Australiër,’ waagde hij.

‘O nee hoor,’ antwoordde ze. ‘Jij bent een perfectionist.’

Nu pas beduidde ze door met haar vinger te wijzen dat ze het had over de manier waarop hij ontbeet.

Hij hield in zijn linkerhand een half opgegeten broodje kaas dat hij zelf al lopend had bereid door een pakje Black & Gold-kaas open te maken, tien plakken voor \$ 2,25, dat hij met zijn schoonmaakspullen had meegenomen, en twee plakken op een volkorenbroodje van zestig cent te leggen; en toen had de vrouw die opmerking tegen hem gemaakt; ze had kennelijk gezien hoe hij de onderdelen tot een broodje samenvoegde en er een hap van nam.

Danny verschikte al kauwend de stofzuiger op zijn rug, bestu-

deerde het restant van zijn zelfgebouwde broodje kaas en keek de Australische vrouw aan.

Hierdoor, dacht hij, ben ik zichtbaar geworden. Doordat mijn manier van eten haar ergert. Na vier jaar leerde hij nog steeds bij, noteerde hij nog steeds dingen bij zichzelf: Nooit overdag lopend eten. Dan zien ze je.

Klets je hier maar eens uit, Dhananjaya. Misschien moet je zeggen: Vroeger deed ik op school de hink-stap-sprong. Hink, stap, spring. Net zo: plannen, eten en lopen. Dat doe ik tegelijk.

Of misschien had hij een verhaal nodig, een kort maar roerend verhaal: Mijn vader zei altijd dat ik niet mocht eten onder het lopen, dus dit is een vorm van rebellie.

Maar bij witte mensen hoefde je soms alleen maar te beginnen met denken, dat is genoeg. Zoals in het oerwoud, als je tegenover een tijger komt te staan, dan moet je je adem inhouden en terugstaren. Dan gaan ze weg.

De vrouw leek inderdaad weg te gaan, maar bedacht zich opeens, draaide zich om en riep: 'Dat heet *ironie*, joh. Dat wat ik zei, dat je een perfectionist bent.'

Bedoelde ze nou, dacht Danny, terwijl hij zijn broodje opat onderweg naar het eind van Glebe Point Road, waar hij links af zou slaan en naar het Centraal Station lopen, bedoelde ze nou dat ik niks goed doe?

Hij fronste zijn voorhoofd om dat woord van die vrouw: *ironie*.

Danny wist wat het volgens het woordenboek betekende. Hij had wel gemerkt dat het in de praktijk voor meer gebruikt werd, voor glibberige zaken, meestal beledigend bedoeld. Ironie.

Dus toen ze me een perfectionist noemde, bedoelde ze vast...

Laat haar barsten. Ik eet het liefst zo.

Danny maakte een tweede broodje klaar op weg naar het Centraal Station, en nog een derde toen hij op het perron stond te wachten op de trein van 8.35 uur naar St. Peters Station.

Hij was een meter achtenzestig lang, zijn lichaam leek handig opgevouwen en zelfs als hij zwaar lichamelijk werk deed was zijn

blik dromerig, alsof hij de eigenaar was van een boerderij ver weg. Behalve wanneer hij glimlachte en zijn kapotte gebit etaleerde, was hij met zijn sierlijke, ovale onderkaak en zijn hoge, smalle voorhoofd dat de indruk van boekenwijsheid wekte bepaald geen buitenlandse dreiging. Op zijn linkeronderarm had hij een bult waarmee hij niet geboren was, en de derde nagel van zijn rechterhand was lang uitgegroeid en half doorschijnend. Hij had verse gouden highlights in zijn haar.

08.46

De trein was bijna vol. Danny had een zitplaats aan het raam. Hij streek met zijn vingers door zijn gouden haar, waarvoor hij 47 dollar 50 had betaald bij een kapper in Glebe, en merkte dat iemand naar hem keek. Hij draaide zich om naar de Aziatische man met de zwart-witte boodschappentas.

De man keek niet naar Danny maar naar zijn rugbepakking. Nog erger.

Een astronaut had tegenwoordig met steeds meer concurrentie te maken, dat was waar. Chinese ploegen van twee, drie man zwermden uit over Sydney en boden dezelfde service voor dezelfde prijs in de helft van de tijd. En dan hebben we het nog niet over de Nepalezen. Vier man voor de prijs van één.

Daarom bracht Danny zijn eigen spullen mee. Hij had zijn kapitaal geïnvesteerd. Behalve de draagbare stofzuiger op zijn rug had hij in een plastic tas een rol papier bij zich, wegwerpsponsjes, schuimspray die hij voor glas gebruikte en een brandweerode rubberen zuiger die elk probleem uit elke wc-pot kon pompen. Natuurlijk, in elk huishouden zijn wel ergens in een kast een stofzuiger, borstels en spuitbussen te vinden, maar een schoonmaker maakt indruk door zijn onafhankelijkheid.

Aussies zijn een logisch volk, een georganiseerd volk.

Ook in zijn plastic zak zat een kleine, maar doornige potplant

met een instructiekaartje in de potaarde gestoken (IK BEN EEN CACTUS J), die hij voor \$3,80 had gekocht van een vrouw die naast het park in Glebe zat en die plant wilde hij later die dag aan iemand geven.

Een cadeautje.

Bij Erskineville Station stond de Aziatische man op met zijn boodschappentas vlak voordat de glazen deur openging, en Danny wist dat het geen concurrent was. In die zwart-witte tas zat geen draagbare stofzuiger. Het was gewoon een bemoeial in de trein.

Danny streek van achteren met zijn vingers door zijn haar en rook eraan, of de lucht van de haarverf die ze bij de kapper gebruikt hadden – gemeen spul – nog te ruiken was, en bracht toen zijn vingers naar zijn schedeldak en streek eroverheen.

Fabelachtig.

Hij wist nog hoe Sonja's ogen schitterden toen ze zijn haar zag. 'Waanzinnig.' Dat had ze gezegd. Dat was een compliment. Omdat de mensen in Australië snakten naar alles wat waanzinnig was, waanzinnig zelfverzekerd en zelfs waanzinnig strijdlustig, zoals een Tamil met gouden highlights in zijn haar. Een minderheid. En zodra je begrepen hebt wat dat woord *minderheid* hier betekent, de bedwelming hebt gevoeld dat je gewent bent omdat je niet als ieder ander bent, hoe zou iemand dan nog kunnen zeggen dat je terug moest naar Sri Lanka en daar weer als een minderheid gaan leven?

Ter viering van zijn gouden haardos had Sonja de vorige avond in Parramatta een maaltijd aangericht, en onder het eten keek Danny steeds naar haar, en ververste het beeld dat hij had van zichzelf door het beeld dat zij van hem had.

Ik ben hier, in Australië, dacht hij. Ik ben er bijna.

Het is waar, na de overwinning na de eerste nacht met Sonja, ook de eerste keer met iemand die geen Tamil was, wist hij niet wat hij aan moest met het idee dat hij dat veganistische Vietnamese meisje terug zou zien. Hij had altijd gedacht: soort zoekt soort. Hoe pak je het aan met een vrouw die geen Tamil spreekt

en niks weet van je achtergrond? Danny had besloten dat het liefde was. Het was eerder gebeurd. In Maleisië waren bijvoorbeeld heel wat Chinees-Tamil-huwelijken gesloten. Niet dat Sonja Chinees was natuurlijk, maar hij bedoelde maar. Die half-Tamil, half-Chinese kinderen kwamen heel goed terecht. Er was er eens een zomer lang naar Batticaloa gekomen. Hij leefde als een miljonair.

In een dorp bij Batticaloa was de wortel van een banyanboom door het verroeste zinken dak gebroken boven het graf van een *pir*, een islamitische heilige, en die beroerde zijn groene betonnen grafsteen als een reuzenvinger; hier, in dit nieuwe werelddeel, herinnerde Danny zich die opdringerige banyanwortel, alsof hij zelf wist dat het leven hem of zijn lichaam nog niet voldoende had doortrokken.

Dus sprak hij weer met haar af, en toen nog eens, en nu hadden ze al langer dan een jaar een verhouding.

Sonja geloofde in dingen. Veganisme. Socialisme. Lgbt-rechten. Politieke opvattingen. Ja, vastgoedondernemers bezitten de Labor Party, maar vastgoedondernemers zijn de Liberal Party. Zie je het verschil, Danny? Sommige van die dingen begreep Danny niet eens, maar hij wist dat Sonja ze belangrijk vond. Haar overtuigingen. Dat beviel hem in haar. Het beviel hem ook dat ze in haar flat in Parramatta een logeerkamer had. Na het eten ging Danny daar op het bed naast het dekbed zitten, speelde met de tafellamp en riep antwoorden op de vragen die ze vanuit de keuken stelde.

‘Ja! Een beroepsopleiding! Ik ga eens na wat voor avondopleidingen de TAFE geeft! Je hebt helemaal gelijk, Sonja! Schoonmaken is niet genoeg!’

Misschien drong het tot haar door. Misschien zou ze hem vragen om in de logeerkamer te trekken.

Vanmorgen, vlak voor ze naar haar werk in het ziekenhuis ging, had ze hem geroepen – zogenaamd om hem eraan te herinneren dat hij die cactus moest kopen, maar hij wist dat ze alleen maar zijn stem wilde horen – en ze had gevraagd: ‘Wat zijn je plannen

deze week?’ want ze geloofde dat iedereen een plan moest hebben, zowel voor zijn leven als voor elke afzonderlijke week. Danny had geantwoord: ‘Volgens het Australisch Bureau voor de Statistiek bedraagt het gemiddelde weeksalaris elfhonderd...’

‘Dat bedoel ik niet,’ had ze lachend gezegd. ‘Ik bedoel: wat zijn je plannen deze week wat ons tweeën betreft?’

Hij stond op. Hij verschoof het gewicht van de cilinder op zijn rug en ging bij de glazen deur staan. Hij keek hoe laat het was op zijn telefoon; de achterkant was eraf gevallen en Danny had de batterij met een pleister vastgeplakt. Het scherm was gebarsten, een ongelukje, en de klok liep opzettelijk vier minuten voor. De bedoeling was om zo bezorgdheid (te laat, te laat) af te laten wisselen met opluchting (vier minuten extra, weet je nog?, vier minuten) een patroon dat Danny’s plichtsgevoel versterkte.

Met hydraulisch gesis schoven de deuren open op St. Peters Station. Danny tilde zijn plastic zak op en stapte uit op het perron.

Het begin van weer een werkdag.

Vier donkere schoorstenen met stalen randen rezen als Egyptische obeliskken op net buiten het station, alsof ze verklaarden: Hier Houdt Het Op – hoewel het eigenlijk niet ophield, daar niet en nergens – want deze stad, Sydney, bleef zich maar uitbreiden, behalve voor de mensen voor wie ze bleef krimpen. Danny ging lopen. Achter voorstedelijke schuttingen zag hij tropische weegbree, begoniabladeren met onderkanten zo rood als de tong van een betelnotenkauwer en frangipanibomen, waarvan de witte bloembladeren op het trottoir waren gevallen en in krijt geschreven woorden half bedekten – HIER ABSOLUUT NIET PARKEREN – STA OP TEGEN KINDERKANKER. Een pitbullterriër, bewaker van de geheimen van witte mensen, loerde tussen houtskoolkleurige planken door en gromde.

Danny niesde. Blauwe nevel zetelde in de bomen als op een troon, en overal hing een rooklucht; hij begreep meteen dat er brand was in de bergen. Vanavond zouden ze op het tv-nieuws zeggen: *Bos-*

branden die gisteravond bij Blackheath ontstaan zijn worden op dit moment geblust, al kan de rook in delen van de stad nog dagenlang blijven hangen.

Hij liep langs een geparkeerde auto, waarin hij een roze rubberen haai zag liggen, een krantje over paardenraces en gokken en een mooi oud voorwerp, een aardbol op een standaard, zo een als de slechterik met een vingerknip ronddraait. Danny had zich over de globe gebogen op zoek naar Sri Lanka, toen iemand achter hem –
Wegwezen.

– iets zei.

Hij draaide zich om maar zag niks menselijks achter zich.

Een vliegtuig vloog laag en luidruchtig over de buitenwijk, schoof van de ene hoogbouw naar de andere en het Qantas-logo dook op en verdween weer.

Naast de volgende grijze schutting lagen een paar afgebroken klassieke zuilen en naast de zuilen lag een onthoofd betonnen beeld dat, zo vermoedde Danny, een van die goden voorstelde die de witte mensen vóór Jezus vereerden. Met die vleugen rook in de lucht leek het alsof in deze buitenwijk van Sydney in één nacht eeuwen van ondergang waren samengevat. Danny bekeek het beeld en vroeg zich af of het een beter cadeau voor Sonja was dan die cactus van \$3,80 die hij in zijn plastic zak had, toen hij het weer hoorde.

Ja, het was de stem van een bruine man.

Danny liep om de schutting heen en zag de eigenaar van de stem in de tuin staan. Hij droeg een grijs uniform als van een verhuizer, klemde al pratend zijn telefoon tegen zijn rechterschouder terwijl hij met achteloos geweld karton aan stukken scheurde. Met elke ruk van zijn grove voorpoten zei hij: *Ik ben hier, Australiërs. Of jullie me nou zien of niet, hier sta ik.*

De gespierde man onderbrak zijn werk, liet het karton vallen en keek Danny aan alsof hij hem wilde aanspreken.

Deze bruine man was vast een Javaan of Maleisiër; niet iemand van ons.

Voordat Danny iets kon zeggen wendde de gespierde man zich naar rechts, schuifelde wat alsof hij een richting zocht, knielde toen neer en sloot zijn ogen. Zijn lippen bewogen. Hij draaide zijn gezicht heen en weer en raakte toen met zijn voorhoofd de grond aan, ondertussen zei hij iets. Aha. Hij bidt, begreep Danny. Hij keek naar mij om te zien of ik ook een moslim was en samen met hem wilde bidden.

Sommige menselijke lichamen scheppen van binnenuit tijd. Zoals nu dat van die man. Alle voorttikkende wijzers van Sydney werden gelijkgezet met zijn hart.

Ze deden het toch vijf keer per dag?

Was dit dan de tweede of de derde keer? wilde Danny vragen, terwijl de biddende man zijn gezicht weer van links naar rechts draaide en daarna weer de aarde aanraakte met zijn voorhoofd.

Een engel met een rood-groene staart verscheen boven hun hoofd; Danny keek op en zag dat het heel toepasselijk een toestel van Emirates was. De luchthaven van Sydney lag niet ver weg.

Hij niesde nog eens en vroeg zich af of hij de biddende man gestoord had.

Nog één keer keek Danny naar de Indonesiër, die zijn gebed afsloot en weer met meubels in de weer ging, en hij liep door.

Flora Street 36 rees boven de buurpanden uit, een bakstenen gebouw van drie verdiepingen, kaal en elementair, bestemd voor jonge werkende mensen. Danny had Sydney verdeeld in twee soorten buitenwijken – *dikkekontbuurten*, waar de arbeiders woonden, die slecht aten en zelf hun huis schoonhielden; en *smallekontbuurten*, waar jonge mensen met een goede conditie salades aten, veel jogden maar zelden zelf hun huis schoonmaakten. Erskineville behoorde tot de tweede categorie. In zo'n wijk was een pand als Flora Street 36 met wel vijftien of twintig flats een goudmijntje voor een wekelijkse schoonmaker. Soms geloofde Danny niet dat hij hier maar één vaste job had.

Eerst de sleutel.

In de helft van de woningen in Erskineville kon je inbreken als

je even onder de deurmat keek of achter de tweede bloempot. Hier lag de sleutel op een nog meer voor de hand liggende plek. Danny tilde de kapotte klep van de lila brievenbus op en haalde er een glimmend zilverkleurig voorwerp uit.

Toen ging hij Flora Street 36 binnen en liep snel de trap op.

08.57

Leeg. Op maandag en dinsdag was Daryl de Advocaat zelden thuis. Zelfs als je 's avonds kwam schoonmaken. Zulke klanten zag je soms maar één keer, de eerste dag als je het werkschema kwam opstellen, en dan maandenlang niet meer. Jaren.

Danny liet de last van zijn rug zakken en zette die op de grond, hij trok zijn T-shirt uit en hing het aan de badkamerdeur.

Regel nummer één: Draag altijd een wit onderhemd om de concurrentie vóór te blijven. Zoals hij had uitgelegd aan zijn vriendin: 'Mensen denken dat Chinezen schoner zijn omdat ze geen lichaamshaar hebben.'

Regels, het draait allemaal om regels.

Velen van ons komen hierheen om de chaos te ontvluchten. Aussies zijn een optimistisch en georganiseerd volk en hier heerst de wet. Om je hier te kunnen aanpassen is het van vitaal belang dat je begrijpt dat regels heilig zijn. ('Jij groeit door mijn tegenstrijdigheden: een immigrant richt zich tot de autochtoon', pagina 24.)

De nuttigste alinea in het boek. Uit de waarheden in die ene alinea had Danny voor zichzelf heel wat regels afgeleid, en dankzij die regels was hij nu belast met de wekelijkse schoonmaak van twaalf flats rondom het centrum van Sydney plus een heel huis in Rose Bay met uitzicht op blauw water en jachten, dat hij voor honderdtien dollar twee keer per maand schoonmaakte, al moest hij wel elke keer negen dollar betalen om naar het huis en terug te kunnen carpoolen.

Danny klopte op zijn onderhemd. Hij kuchte.

Nog zo'n regel: Nooit een gezichtsmasker dragen, zoals veel Chinese freelancers – het schrikt klanten af. Stof? Vuil? Inademen, inademen.

Hij gespte de Turbo Model E vast op zijn rug en ging aan de slag, opletend dat hij niet struikelde over het bleek bloedrode snoer dat in de muur gestoken was.

Danny schoof zijn stofzuiger over de vloerbedekking, dat geluid, *bada-bada-bada-boem*, telkens als hij bij een lastig stuk kwam. Via oordopjes bood zijn mobiel hem gouwe ouwen. Backstreet Boys. Madonna. Celine Dion. Niks in het Tamil, alles in het Engels. Op zijn rondgang zag hij drie briefjes van twintig dollar liggen onder het rieten mandje waarin de advocaat munten van twintig en vijftig cent hamsterde.

Danny zag ze, hij zag ze, maar hij raakte ze niet aan.

Pas als hij klaar zou zijn met stofzuigen. Geld in vertrouwen achtergelaten, geld in vertrouwen ontvangen. Zestig dollar voor de schoonmaak van de flat, inclusief twee badkamers, vijftien dollar per extra toilet of badkamer.

Fabelachtige Schoonmaker.

Danny was ervan overtuigd dat Daryl de Advocaat, Huis Nummer Vier, de eerste was die hem zo had genoemd; nu deed iederéén dat. Hij had zich altijd ongemakkelijk gevoeld bij die benaming, en terwijl hij zijn stofzuiger rondom de sofa dirigeerde, vroeg hij zich af of dit weer een voorbeeld was van dat rare, beledigende begrip *ironie*. Hij moest het maar aan Sonja vragen.

Drijft Daryl de Advocaat de spot met me als hij me Fabelachtige Schoonmaker noemt?

Waarom noem jij hem Daryl de Advocaat? Misschien drijf jij wel de spot met hem. Zoiets zou ze dan zeggen, letterlijk.

Die vrouw.

Badabadabadoem... Hij duwde de zuigstang onder een schommelstoel. 'Daryl de... Daryl de...' Danny schreeuwde boven het gebrul van de stofzuiger uit. Hier kom ik aan, Daryl de Advocaat!

Geen schoonmaker wordt fabelachtig als hij niet enige agressie vertoont tegenover zijn klant.

Prrrompppp. Danny liet zijn lippen trillen. Al sinds zijn jeugd maakte hij van die geluiden als hij iets vervelends moest doen. *Badabadabadaboemp...*

Zijn stofzuigerslang trok van kamer naar kamer. De cilinder op zijn rug, volgezogen met hete lucht en stof, kwam tot rust toen Danny het apparaat uitschakelde.

Stofzuiger opgeborgen, vaat gedaan, stoelen en tafels teruggezet, tijd voor de hoofdtak. *Je wordt afgerekend op je toiletten. En je toiletten worden afgerekend op de toiletpot*. Hij kwam het toilet uit, trok zijn handschoenen uit, ging op de stoel van de advocaat zitten en keek de woonkamer rond.

Hij pakte een boek met een wijnkleurige leren band van de boekenplank van de advocaat. *Het baken van de reiziger: Een gids voor de islamitische wetgeving*.

Lezen ze nou nooit boeken over de hindoewetgeving? Witte mensen? Die obsessie met moslims. Omdat ze bang voor ze zijn. Hij bladerde het boek door.

Op een middag in Lakemba – Abe, zijn Japans-Braziliaanse vriend die aan abseilen deed, had hem getipt voor een schilderklus voor cash – had Danny drie Arabische mannen met ontbloot bovenlijf op een veranda zien zitten, elk met een shisha, die sul-tanische rookwolken uitbliezen over een tuin vol roest en afval. Sommige buitenwijken in het westen van Sydney – ontzettende dikkekontbuurten – waren goor, voortuinen vol rottend hout, omgegoide winkelwagens, waterstroompjes dichtgeslibd met witte bloembladeren; maar deze moslimvilla was veruit het smerigste wat hij in Australië had gezien. Danny was er weg van. Natuurlijk moest je de houding *fuck you witte man* bewonderen, maar toch vroeg je je af hoe zúlke mensen in godsnaam een status konden krijgen, tenzij er iemand op het Departement van Immigratie zat die had besloten: ‘Jij ziet er niet uit als een terrorist. Sorry, jij komt Australië nooit binnen. Volgende! Ja, jij, met die

grote baard, jij mag er natuurlijk wel in!’ Voorbeeld: laatst bracht Yahoo! News een verhaal over een stekeblinde Maleisiër met overgewicht die gitaar speelde, maar eigenlijk helemaal niet kan spelen, en de aussies zetten een handtekeningactie voor hem op omdat hij moslim is, en hij kreeg een permanente status. Ik kan je vertellen dat er Tamils zijn die zichzelf levend in brand steken.

Vorige week nog, in Melbourne, die man uit Jaffna die zich met benzine overgoot en met een lucifer in brand stak toen hij geen vluchtelingenstatus kreeg. Maar wie krijgt er wel een? Die Maleisische moslim.

Er was vaak geweld geweest tussen moslims en Tamils toen Danny opgroeide. Satrukondan, Xavierpuram, Siththandy: oude namen, oud bloedvergieten.

Tot zover de islamitische wetgeving. Maar toen Danny bukte om het boek terug te zetten op de onderste plank van de boekenkast had hij de sofa goed in beeld en eronder zag hij een bal liggen.

Die was helemaal tegen de muur aan gerold.

In Australië bestaat een ongeschreven wet dat de schoonmaker nooit bukt om aan iets te komen dat ónder het niveau van een salontafel ligt. De bewoner moet alles van de vloer oprapen voor je aan je werk begint. Voor beide partijen bestaan er regels. (‘Wij moeten de boel opruimen zodat de schoonmaker daarna kan schoonmaken,’ had een van zijn klanten, misschien wel Daryl de Advocaat, eens gegromd.) Thuis was het echter regel dat de werker weliswaar naar hartenlust mag bukken en schrobben, maar dat ze nooit iets bóven het niveau van de salontafel zal aanraken, uit angst van diefstal beschuldigd te worden. Danny glimlachte. *Prrrrpmmm. Badabadadoem.*

Doe het. Laat hem eens wat zien.

Danny ging plat op de vloerbedekking liggen, rekte met kromme vingers onder de sofa en merkte dat hij onbereikbaar was. De blauwe bal.

Prrrrrp. Ba-da-da-da-doem.

Hij strekte zijn vingers uit...